

Nowy

Kurier Łódzki

Dziennik polityczny, społeczny i literacki

Poniedziałek, dnia 5 marca 1917 r.

Do Rezerwistek które otrzymują zapomogę z biura Tramwajowego.

Niniejszym upraszam rezerwistki o zgłoszenie się we wtorek, do biura Tramwajowego i jednocześnie zawiadamiam, że te rezerwistki, które się nie zgłoszą, stracą zapomogę wypłacaną przez Towarzystwo Tramwajowe.

Kierownictwo Wojskowe
Tow. elektr. ośw., łódzkich kolei elektr.
oraz Kolejek Podjazdowych
Ribentrop, major.

Do Pracowników Tramwaj. Łódzkich.

STREJK UWAZANY JEST ZA ZŁAMANY ZUPEŁNIE.

Personel konduktorów zastąpią kobiety, podobnie, jak w państwie Niemieckiem. Zastępcy maszynistów sprowadzeni zostaną w najbliższych dniach. Upraszam chętnych do pracy maszynistów i konduktorów o zgłoszenie się do remizy Tramwajowej. Dla pewności ich osobistej, roztoczona będzie opieka w całym tego słowa znaczeniu.

Jako ostrzeżenie dla tych, którzyby się targnęli na maszynistów i konduktorów, zwracam uwagę na to, iż panuje tu jeszcze stan wojenny.

Tych, którzyby się na nich targnęli czeka kara najsurowsza. Wydalony personel tramwajowy powinien natychmiast zwrócić futra, szynele i umundurowania, nieuszkodzone, do remizy tramwajowej. Oszczędności, które pracownicy jeszcze posiadają, są zastawem za otrzymane umundurowania.

Strejk dlatego jeszcze uważany jest za złamany, że środki pieniężne pracowników tramwajowych na długo nie wystarczą.

Kartofle, które w dużej ilości złożone są w remizie, wydawane będą tylko chętnym do pracy

Upraszam, aby strejkujący zwrócili uwagę na rodziny — Bieda i nędza rozszerzą się w ciężkich tych czasach, gdyby strejkowano w dalszym ciągu.

Upraszam przeto powtórnie chętnych do pracy o przyjęcie służby napowrót bezwarunkowo

W ogłoszeniu moim z dnia 2 marca 17 roku zawiadomiłem, że przyjęci będą na dawne stanowiska z pełną płacą ci, którzy się natychmiast albo 5 b.m. do pracy zgłoszą.

Termin ten przedłużam do 7-go b.m.

Ci jednak, którzyby się do powyższej daty nie zgłosili, uważani będą za wydalonych.

Kierownictwo Wojskowe
Tow. Elektr. Ośw., Łódzk. Kolei Elektr. oraz Kol. Podjazdowych
Ribentrop, major.

Łódź, dnia 4 marca 1917 r.

Władza państwowa.

Budowa państwa stanowi proces bardzo złożony i niełatwy do przeprowadzenia.

Nie może on odbywać się według jakiegoś utartego szematu lub jakichś stałych prawideł, bo takich niema i być nie może. Jak wykazaliśmy kilkakrotnie na tem miejscu każde nowe państwo jest wytworem historycznym i tworzy się odpowiednio do warunków chwili i miejsca.

Nie można ułożyć żadnego stałego porządku tworzenia państwa, którego by we wszystkich szczegółach możnaby się było trzymać. Inaczej tworzyła się Belgja, inaczej Bułgarja, inaczej Grecja.

Każde z tych państw wyzyskiwało warunki, sprzyjające jego powstaniu. Zmierzają one rozmaitemi drogami, ale zmierzają do jednego celu.

To też, jeżeli nie można ułożyć szematu tworzenia się państwa, można ustalić te pierwiastki konieczne, które istnieć muszą lub które trzeba stworzyć, aby powstało państwo.

Pierwiastkami temi, jak wiadomo są: terytorjum, naród i władza państwowa.

W każdym wypadku tworzenia się nowego państwa dwa pierwsze z tych pierwiastków są dane, muszą istnieć jako konieczne podłoże nowego państwa.

Stworzyć trzeba tylko władzę państwową.

Wyraży te wszakże mogą mieć dwojakie znaczenia. Okoliczność ta

TEATR POLSKI, Cegielniana Nr. 63.

Wtorek, d. 6 marca r. b., o godz. 8 wieczór

10-ciu z PAWIAKA

Rapsod rycerski w 4 obrazach z dzieł P.P.S. J. Ostoji-Sulnickiego

Środa, d. 7 marca r. b., o godzinie 8 wiecz. **FAUN** komedia w 3 aktach E. Knoblauch.

Piątek, d. 9 marca r. b., o godzinie 8 wieczór

WESELE

dramat w 5 aktach St. Wyspiańskiego

Bilety do nabycia w cukierni Roszkowskiego. Teatr czynny we wtorki, czwartki i w piątki; w soboty w niedziele i święta dwa razy

jest powodem częstych nieporozumień, nie wszyscy bowiem w tem samym używają ich znaczeniu. Dyskusje nieraz zaostrzają się dlatego tylko, że strony spór wiodące mówią o różnych przedmiotach, a spierają się tak, jakby szło im o jedno i to samo ściśle określone pojęcie.

Władza państwowa oznaczać może tylko władzę najwyższą, t. j. tę władzę, która uosabia w sobie zwierzchnictwo państwa; a może oznaczać też ogół organów państwowych, wykonujących funkcje rządu i administracji.

To ostatnie znaczenie władzy państwowej nie jest ściśle. Właściwie władza państwowa oznacza tylko władzę najwyższą, jako najistotniejszą cechę państwowości. Wszystkie organy władzy, które otrzymują od najwyższej delegacji do sprawowania swych obowiązków, są już organami podwładnymi, nie są już władzą, ale rządem lub zarządem.

Władza najwyższa, czyli właściwa władza państwowa spoczywa w rękach t. zw. organów bezpośrednich,

których ilość i charakter zależy od ustroju państwa.

W monarchii absolutnej dzierży ją samowładny monarcha w całości. On jeden jest źródłem wszelkiej władzy w państwie, ma prawo określać kompetencję swoją i organów państwowych, czyli, on jeden posiada kompetencję kompetencji, w której znajduje wyraz jego zwierzchnictwo, które się utożsamia ze zwierzchnictwem państwa.

W monarchii konstytucyjnej i republikańskiej władza państwowa jest podzielona pomiędzy monarchę lub prezydenta, a parlament. Mamy w nich zatem po dwa organy bezpośrednie. Głowa państwa sprawuje najwyższą władzę wykonawczą, biorąc przytem większy lub mniejszy udział we władzy prawodawczej; parlament dzierży tę ostatnią, rozciągając przytem mniejszą lub większą kontrolę nad organami władzy wykonawczej.

Głowa państwa zatem, która wszędzie, z wyjątkiem Szwajcarii, jest jednoosobowa, a więc cesarz, król, prezydent, lub szwajcarska rada związkowa, oraz parlament,

składający się wszędzie, z nielicznymi wyjątkami, z dwóch izb, wyższej i niższej, noszących rozmaite nazwy (u nas dawniej izby poselskiej i izby senatorskiej), stanowią władzę państwową w ścisłym znaczeniu, czyli t. zw. władzę najwyższą, bez której niema państwa.

Oba te organy bezpośrednio wzajemnie się uzupełniają, wyczerpując t. zw. suwerenitet, czyli zwierzchnictwo państwa, jako wyraz jego nieograniczonego prawa rozporządzania sobą na wewnątrz i na zewnątrz.

Wszystkie inne czynniki władzy, poza głową państwa i parlamentem są to organy pośrednie i otrzymują od nich swą organizację i kompetencję, lub też działają pod bezpośrednim albo pośrednim kierunkiem władzy wykonawczej.

Wszystkie organy pośrednie są to organy podwładne.

Na najwyższym szczeblu ich hierarchji znajduje się t. zw. rząd. Pod nazwą tą rozumie się najczęściej gabinet ministrów, jako zgromadzenie kierowników poszczególnych wydziałów zarządu państwowego.

W zasadzie ministrowie, których mianuje i uwalnia głowa państwa, są wykonawcami jej woli.

Rzecz oczywista, wszakże, że w praktyce liczyć się oni muszą i z opinią publiczną, której wyrazicielem jest w pierwszym rzędzie parlament, nawet i w tych wypadkach, kiedy nie są przed nim odpowiedzialni, jak np. w Prusach.

Ministrowie, pomimo to, posiadają jeszcze znaczny zakres samodzielności w sferze zarządu państwowego, możliwość nadawania mu kierunku. Jakkolwiek mają ją oni tylko w granicach prawa, jednakże ich

dotatkowy do ustawy okrętowej po zgodzeniu się na to, aby wszystkie uchwały obowiązywały natychmiast, nie dopiero od lipca. Senator Lodge, który występował z naciskiem za przyjęciem, oświadczył: Kraj jest w położeniu, które w najkrótszym czasie może doprowadzić do wojny. Dalej przyjął senat wniosek dodatkowy dla zbudowania dalszego warsztatu okrętowego nad brzegiem Oceanu Spokojnego, oraz jednoznacznie skreślił zastrzeżenie, podług którego mają Stany Zjednoczone przekładać spory międzynarodowe sądowi rozjemczemu. W końcu przyjął senat ustawę, uchwalającą kredyt w wysokości 535 milionów dolarów.

Konrad v. Hötzenhoff.
WIEN, 3 marca.—Doniesienie Biura Wolffa: Wczorajsze pismo odręczne cesarza do barona Konrada v. Hötzenhoffa do względów militarnych nie określa bliżej ważnego stanowiska, jakie monarcha obmyślił na przyszłość dla swego wiernego doradcy. Niezwykle serdeczna i wyróżniająca forma pisma, oraz szczególnie zaszczytne odznaczenie najwyższym orderem wojskowym w związku z pełnym uznaniem nadmienieniem o niezapomnianych zasługach feldmarszałka podczas wojny światowej nie pozostawiają żadnej wątpliwości co do doniosłości przyszłej sfery działania barona. Będzie to prawdopodobnie wysokie stanowisko kierownicze, jakie będzie dla barona v. Konrada najbardziej odpowiednie ze względu na jego przeszłość i jego zasługi. W chwili decydującej br. v. Konrad, dzięki zaufaniu najwyższego wodza, zostaje powołany na to wysokie i ważne stanowisko.

Telegramy własne.
 (z ostatniej chwili).

List sekretarza Zimmermanna.
BERLIN, 5.3.—(WAT) „Berl. Tagebl.“ pisze:
 Jakaś niedyskretna osoba przejęła list sekretarza stanu, Zimmermanna do niemieckiego posła w Meksyku. Po statecznym namyśle, nie ma właściwie powodu do zdziwienia nad wypadkiem, któremu w podróży

uległ ów dokument. W Ameryce przecież tyle dokumentów niemieckich zboczyło z drogi nakreślonej, że wkrótce będzie tam można urządzić muzeum manuskryptów. Sięganie do cudzej kieszeni, w której się znajdują akta, należy do czynów tego rodzaju, które praktykowano już w dawniejszych czasach.

Ze Meksykowi zaproponowano sojusz na wypadek wojny, nie jest amoralnym, i takim też samo przez się nie było zapytanie, skierowane pod adresem Japonii: piękny japończyk, chcesz trzymać ze mną? Takie postępowanie wcale nie zasługuje na określenie: machjavelizm.

Wilson postępuje ostrożnie.
BERN, 4.3. (WAT). Biuro Wolffa donosi: Pisma paryskie i lionskie ogłaszają rzekomo półurzędową notę, która zaprzecza wiadomości, jakoby pułkownik House przybył do Paryża i jakoby Ameryka znajdowała się w przededniu wojny z Niemcami. Może to być jeszcze kwestia dni i tygodni, gdyż nie od Wilsona jedynie zależy, lecz raczej od opinii amerykańskiej, jaki będzie dalszy przebieg wypadków. Wilson postępuje podobno z największą ostrożnością i powęźmie wtedy postanowienie, gdy będzie pewny, że za nim stoi ogół. Ta jednolitość moralna, jaką należy obecnie stworzyć, jest nieodzownym warunkiem ostatecznej decyzji Wilsona.

Na froncie zachodnim
LUGANO, 5.3.—(WAT). — Biuro Wolffa donosi: Paryski korespondent „Corriere della Sera“ pisze: Wojsko francuskie są zdania, że na froncie zachodnim odbywał się będą nowe ruchy wojsk, które przyspieszą na kilka tygodni planowane przez czwóporozumienie operacje wjeżne.

Zarządzenie francuskie.
GEWA, 5.3. (WAT). Od wczoraj zaprzestano ogłaszać urzędowe komunikaty francuskie o zatopionych okrętach. Ministerjum marynarki francuskiej donosi, że na przyszłość ogłaszane będą listy zatopionych okrętów raz na tydzień, przy czem narodowości ich podana nie będzie.

Posel szwajcarski w Waszyngtonie.
BERN, 3.3 WAT. (B. T. W.) Do-

niesienie szwajcarskiej Ag. T.: Z powodu doniesień prasy zagranicznej, jakoby na porządku dziennym znajdowała się sprawa odwołania z Waszyngtonu posła szwajcarskiego d-ra Rittera, należy wskazać na to, że sekretarz stanu Lansing uznał przed przedstawicielami prasy w czwartek ubiegły zupełną poprawność zachowania się d-ra Rittera i wyraził swoje ubolewanie z powodu napaści pewnych pism na posła szwajcarskiego.

Zboże rosyjskie dla Włoch i Francji.

BERN, 5.3.—(WAT). Petersburski korespondent „Corriere della Sera“ donosi: Włochy i Francja zażądały od Rosji dostarczenia 7 i pół mil. korcy zboża, z czego 3 do 4 mil. korcy mają otrzymać Włochy. Rząd rosyjski ma w tych dniach zbadać sprawę przewozu tego zboża.

Walka łodzi podwodnej z torpedowcem

BERLIN, 5.3.—(WAT). O ogłoszonym przez sztab admiracji spotkaniu w nocy z 2-go na 3-ci marca niemieckiej łodzi podwodnej z parowcem, zastosowanym w charakterze pułapki na łodzi podwodnej oraz o walce łodzi podwodnej z niszczy-cielem łodzi podwodnych typu F-100 podawane są następujące szczegóły:

Łódź podwodna spostrzegła około 2-jej w południe, w pobliżu wybrzeży irlandzkich parowiec objętości do 3 tys. tonn. Po ostrzeżeniu armatnim parowiec stanął i wypuścił parę, poczem załoga opuściła statek na dwóch łodziach ratunkowych. Wtedy łódź podwodna zamurzyła się i popłynęła pod wodą w kierunku parowca, na którym nie rozróżniła się żadnego uzbrojenia. Gdy łodzie ratunkowe oddaliły się na dystans 1000 metrów od parowca, łódź podwodna wypłynęła na powierzchnię tak, iż znajdowała się między parowcem a załogą łodzi ratunkowych, którym dano rozkaz oddalenia się od nurkowca. Nagle z parowca rozpozczęto ogień z czterech dział przy czem łódź otrzymała kilka postrzałów, prócz tego z łodzi ratunkowych rzucone zostały dwie bomby wodne, które w połączeniu z salwą z parowca przyczyniły się do uszkodzenia niektórych aparatów. Wskutek tych

awarii nurkowiec nie był w stanie przebywać dłuższy czas pod wodą — i po trzech godzinach wypłynął ponownie na powierzchnię.

Baterie łodzi podwodnej zostały momentalnie obsadzone. Parowiec-pułapka, który się w trakcie tego oddalił o jakie 2500 metrów rozpoczął znów strzelanie.

Pociiski gęsto padały dookoła łodzi podwodnej. Na ogień odpowiedziano natychmiast. Gdy odległość pomiędzy łodzią podwodną a parowcem-pułapką wynosiła 5000 metrów, ukazał się torpedowiec nieprzyjacielski, który rozpoczął bitwę, będąc odległym o 6000 metrów. Torpedowiec ten, typu Foxglov, po kilku strzałach nurkowca począł się wycofywać. Trafiły weń dwa pociski wężstopniowo się oddalał. W czasie boju udało się zrzucić pomost kapitana i usunąć wszystkie spowodowane przez torpedowiec, łódź podwodna popłynęła w kierunku południowym od zatoki irlandzkiej, parowiec zaś znikł z horyzontu.

Dzięki dokonanej naprawie, nurkowiec otrzymał znów zdolność pływania pod wodą w razie konieczności.

Prześladowca łodzi, który skutkiem zbytniego oddalenia od niej, musiał zaprzestać strzelania, rozpoczął ponownie ogień działowy, zbliżywszy się o zachodzie słońca na odległość 7000 metrów. W odpowiedzi na to z nurkowca dano strzał do torpedowca, który, trażony, zawrócił i zniknął w nadchodzącej ciemności. Łódź podwodna skierowała się wtedy ku swemu punktowi oparcia, który wkrótce osiągnęła bez przeszkody.

Wybuch prochowni.

BERN, 5.3. (WAT). „Petit Parisien“ donosi: prochownia Bouchot pod Paryżem wyleciała w powietrze. Szczegółów brak.

Tajne posiedzenie parlamentu francuskiego.

GENEWA, 5.3. (WAT). W przyszły piątek parlament francuski zbierze się na posiedzenie tajne, na którym omówiona będzie organizacja lotnictwa wojennego.

Od wtorku! Od wtorku!

Pięknością czaruje
 - Grą zdumiewa -

MIA MAY
 w dramacie

Samotny Grób

Teatr ODEON.
 Przejazd 2.

Kursy Języków R. Bermanówny
 Wólczńska 23 (2-je piętro)
 Języki: angielski i francuski. Zajęcia podzielone są na grupy: niższą, średnią i wyższą. Historia Literatury Polskiej (Stowacki, Kasprzowicz, Staff). Prelegent p. J. N. Miller. Zapisy przyjmuje się codziennie od 5-7.

Resztki, Cegielniana 43.
 Towar wełna z jedw. i bat. na bluzki od rb. 1.50 do rb. 3. Szewioty, Boston Melanie, Aspaga i t. d. na damsk. i męsk. kostjumy i palta od r. 8,— rb 20. Materjały balowe i zabawne i na getry na fartuchy i różne chustki i Zelig. Lama i Barchan. od 3—5 po poł. zamknięty.

Cegielniana 43, w podwórzu 4 dom od Piotrkowskiej

Nasiona :: rolne i ogrodowe ::
 polecają składy L. Jasińskiego prowadzone od 1870 roku w Łęczycy i w Łodzi
Andrzeja № 10.
 - - Cenniki bezpłatnie - -

Kupię kasę ogniową
 Wiadomość z podaniem ceny:
Łęczycza, Juljan Zawadzki.

Potrzebne całkowite urządzenie sklepowe
 w dobrym stanie. Zgłoszeń przyjmuje Stow. Spożywcze „WYZWOLENIE“.

Ważne dla handlujących!
 Korzystajcie z okazji! Z powodu likwidacji interesu nabyć można bardzo tanio różne resztki barchanów surowych i kolorowych letnich i zimowych jak również chustki, szmowe, odcinki na męskie i damskie ubrania i otrycia, także różne cagi. ŁÓDŹ, ul. WIDZEWSKA 40, m. 10, front, II piętro, na prawo. CENY STAŁE.

OGŁOSZENIA DROBNE

A kuszerka Marja Kubicka przyjmuje. Piotrkowska № 197 m.

Kto ma do sprzedania nowe lub używaną maszynę do wyrobu kamieni betonowych (pułstaków) i dachówki cementowej niech zostawi adres z podaniem ceny w administracji N. Kurjera Łódzkiego Zachodnia 37.

Mebel z 4 ch pokoi sprzedam oraz maszynę Piotrkowska 189-9

Na fermie 12 morgową potrzebny jest rolnik znający się na ogrodnictwie Zgłaszać się ze świadectwami Nowy Bynek № 5 do właściciela domu

Pracownia sukien O. Zawadzkiej wykonuje każdą powierzoną robotę starannie, szybko i tanio. Przyjmuje także przeróbki. Gotowe spódniczki, fasony modne, ul. Sokoła 18 parter

Potrzebni szewcy na męską i damską robotę do warsztatu na ul. Marysińska № 8 Trocki.

Potrzebna dziawozyna nocniwa do freblówki na pół dnia Zawadzka № 27. m 3

Poszukuję posady gospodyni może się zająć kuchnią na wieś lub w mieście, dobre świadectwa. Oferty składać proszę w administracji p. ma pod „Gospodyni“

Urządzenie sklepowe białe eleganckie mało używane jest do sprzedania. wraz z sztydam. Adres w administracji Nowego Kurjera Łódzkiego.

Stanisław Witaszek skradziono paszport niemiecki wydany w Łodzi

Zaginiony dowód № 152631 Oddziału I Łódzkiego Warszawskiego Akcyjnego Towarzystwa Pożyczkowego Zachodnia № 31

*renumerata wynosi:
 W Łodzi rocznie — rb. 6, półr. — rb. 3, kwart. — rb. 1.50, miesięcz. — kop. 50.
 Za odnośnienie do domu dopłaca się miesięcznie kop. 20.
 za prowincję (z przesyłką pocztową) rocznie rb. 3.00, półr.—rb. 1.50, kwart.—rb. 2.10, mies.—kop. 75.
 zagranicą: w Niemczech rocznie—mk. 24, półr.—mk. 12, kwart.—mk. 8, mies.—mk. 2.
 W Austrji: rocznie—kor. 30, półr.—kor. 15, kwartalnie — kor. 7.50, mies.—kor. 2.50

Redakcja i Administracja
Zachodnia 37,
 otwarta od 8-jej rano — 7 wiecz., w niedziele, od 8 — 12.
 Redaktor przyjmuje od godz. 12—2 w poł.

Ugłoszenia:
 Nadawane: przed tekstem i w kółko kop. 50 za wiersz pięciowy i tam. przed telegramami kop. 60.
 Reklamy: za telegramami kop. 20 za wiersz patit. i tam.
 Nakrelogia: za wiersz pat. i tam. kop. 30.
 Zwyczajne ogłoszenia: za wiersz pat. i tam. kop. 1
 Małe ogłoszenia: za wiersz po 3 kop.; każde ogłoszenie najmnie) 25 k. posady poszukiwane po 2 k. za wiersz
 Za dołączenie reklam ilczy się po 4 rb. od tysiąca